41999D0008



# VYKDOMOJO KOMITETO SPRENDIMAS
# 1999 m. balandžio 28 d.
# dėl informatorių atlygį reglamentuojančių bendrųjų principų

## (SCH/Com-ex (99) 8 Rev. 2)

VYKDOMASIS KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Šengeno susitarimo įgyvendinimo konvencijos 132 straipsnį,

atsižvelgdamas į pirmiau minėtos Konvencijos 70-76 straipsnius,

NUSPRENDĖ:

Vykdomasis komitetas patvirtina 1999 m. kovo 22 d. Centrinės grupės sprendimą dėl informatorių atlygį reglamentuojančių bendrųjų principų (SCH/C (99)25, SCH/Stup (98)72 Rev.).

Liuksemburgas, 1999 m. balandžio 28 d.

*Pirmininkas*

C. H. SCHAPPER

SCH/Stup (98)72 Rev. 2

*Tema:* **Bendri informatorių atlygį reglamentuojantys principai**

1. *Įvadas*

Tarptautinio masto su narkotikais susijęs nusikalstamumas, kitos pavojingo nusikalstamumo formos ir organizuotas nusikalstamumas yra vis labiau plintantis reiškinys, kuris turi poveikio ir Šengeno valstybėms.

Nusikaltėliai, ypač tie, kurie yra susiję su neteisėta prekyba narkotinėmis medžiagomis, veikia vis profesionaliau ir sugeba prisitaikyti prie naujų geopolitinių, teisinių, ekonominių ir technologinių aplinkybių, naudodami verslo struktūras ir neteisėtos prekybos ryšius dangstydami teisėta komercine veikla. Be to, siekdami savo tikslų, jie yra pasirengę veikti negailestingai, grasindami smurtu ar smurtaudami ir prievartaudami turtą, stengdamiesi manipuliuoti politikais, verslininkais ir valstybės pareigūnais, o jų pagrindinis motyvas - kuo labiau padidinti pelną ir siekti didesnės galios.

Nusikalstamų tinklų, susijusių su narkotikais, *modus operandi* yra būdinga specializacija, darbo pasidalijimas ir veikimas padaliniais. Neteisėtai gautas pelnas yra „vėl investuojamas“ į naujas nusikalstamos veiklos rūšis arba investuojamas į teisėtą komercinę veiklą, kad būtų galima siekti įtakos ir kurti nusikalstamą monopolį.

Net specialūs tyrimo metodai tampa vis neveiksmingesni. Dėl to aktyvus informacijos gavimas slaptai ir operatyvinių tyrimo būdų, pavyzdžiui, sisteminio vertinimo, taikymas tampa vis svarbesni atskleidžiant organizuotą nusikalstamumą narkotikų srityje nustatyti ir su juo kovojant. Šiuo atžvilgiu ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama sistemingam, suderintam ir tiksliniam informatorių naudojimui.

Informatoriai turi įgyti nusikaltėlių pasitikėjimą, kad paskui galėtų atskleisti nusikalstamų organizacijų sandarą ir struktūras.

Būtent dėl to pirmininkaujanti valstybė Šengeno valstybėse atliko tyrimą (žr. Doc. SCH/Stup (98)25). Vėliau buvo išplatintas jo rezultatus apibendrinantis Doc. SCH/Stup (98)60 Rev. Tyrimas parodė, kad teisės aktai ir iš dalies teisinė praktika, susiję su informatorių atlygiu, Šengeno valstybėse labai skiriasi. Dėl to 1998 m. spalio 21 d. Darbo grupė narkotikų klausimais savo posėdyje susitarė parengti bendras neprivalomas informatorių atlygio ir nematerialių paskatų garantavimo gaires.

Informatorių atlygį reglamentuojantys bendrieji principai Šengeno erdvėje turi būti taikomi kaip neprivalomos gairės ir jais siekiama toliau gerinti muitinės ir policijos bendradarbiavimą šioje opioje srityje. Jie taip pat turėtų būti tarsi etalonas toms Šengeno valstybėms, kurios šiuo metu rengia ar tobulina panašias gaires.

2. *Bendrosios nuostatos*

Informatorių motyvai bendradarbiauti su policija ir muitinės tarnybomis dažnai yra finansinio pobūdžio. Dėl to jiems turėtų būti teikiamos finansinės paskatos, atitinkančios tikrąją rinkos padėtį ir jų asmeninę padėtį, atspindinčios operacijai reikalingus sugebėjimus ir su ja susijusią riziką bei tyrimo rezultatus. Ekonominiai sumetimai taip pat yra veiksnys, nes informatorių naudojimas dažnai atsieina pigiau.

Užtikrinant, kad šių gairių bus laikomasi visoje Šengeno erdvėje, visų pirma būtų galima laikytis taktinių ir teisinių reikalavimų, kurie taikomi narkotikų tyrimams, ir kartu atsižvelgti į konkrečius dvišalius bei regioninius ypatumus ir teisės pažeidimų pobūdį. Be to, tai neleistų atsirasti „informatorių turizmui“, kai informatoriais besinaudojančios policijos pajėgos ir muitinės tarnybos dėl jų konkuruoja tarpusavyje dvišaliu lygmeniu arba su kitomis tarnybomis visoje Šengeno teritorijoje.

3. *Principai*

Šie principai nepažeidžia nacionalinių teisės nuostatų.

Atlygis informatoriams turėtų būti atitinkamai proporcingas tyrimo atliekant baudžiamąjį persekiojimą rezultatams ir (arba) pavojui, kurio išvengiama informatoriaus dėka, ir, antra vertus, turėtų priklausyti nuo paties informatoriaus dalyvavimo ir jam tenkančios rizikos. Finansinė paskata neturi skatinti informatoriaus daryti teisės pažeidimą.

Konkretūs kriterijai yra šie:

— Informacijos kiekis ir ja remiantis gautas rezultatas, pavyzdžiui, konfiskuotų narkotinių medžiagų vertė ir svarba, suimtų nusikaltėlių skaičius bei reikšmingumas ir (arba) konfiskuoto turto vertė.

— Informacijos kokybė, pavyzdžiui, strateginiu ar taktiniu požiūriu naudinga informacija apie nusikaltėlių veiklos metodus, logistikos būdus, nusikalstamos organizacijos tikslus, apie tai, kaip jie reaguoja į priemones, kurių imasi teisėsaugos institucijos.

— Asmeninės informatoriaus savybės, pavyzdžiui, kiek jis pats dalyvauja operacijoje, konkrečiai jo patiriami sunkumai, rizika ir pavojai, jo patikimumas ir motyvacija.

— Nusikaltėlių hierachijos/organizacijos arba jos narių nusikalstamos veiklos tyrimo reikšmė, jų įtaka nusikalstamai aplinkai, įsiskverbimo į visuomenės gyvenimą mastas, faktiškai padaryta ar potenciali žala, socialinė nusikalstamos veiklos svarba ir jos įsišaknijimo vietinėje nusikalstamoje aplinkoje mastas, taip pat galėjimas gautą informaciją naudoti strateginiams tikslams.

Apskritai atlygis už bendradarbiavimą priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo. Pragyvenimo išlaidos informatoriui jokiu būdu neturėtų būti apmokamos neapibrėžtą laiką.

Atlikus operaciją informatoriai taip pat gali naudotis specialiomis apsaugos priemonėmis (vadinamoji liudytojų apsauga) ir jiems gali būti teikiama socialinė apsauga.

Konkrečiais atvejais gali būti apmokamos informatoriaus patirtos išlaidos.

Užmokestis yra mokamas atlikus užduotį. Galimos ir dalinės išmokos atlikus atskirą užduoties dalį. Avansas neturėtų būti mokamas.

Informatoriaus uždarbiui taikomos nacionalinės mokesčių ir socialinio draudimo taisyklės.

Apskritai kalbant, informatoriaus naudojimo išlaidas padengia policijos ar muitinės tarnyba. Jei tyrimą kartu atlieka kelių Šengeno valstybių įstaigos, turi būti iš anksto tariamasi, kaip bus dalijamasi išlaidomis. Trečiųjų šalių įnašas paprastai neturėtų būti įtraukiamas į informatoriui skirtą užmokestį.

Nematerialios paskatos taip pat gali būti teikiamos atsižvelgiant į įvairiose Šengeno valstybėse galiojančias nacionalinės teisės aktų nuostatas ir laikomos materialiomis priemonėmis. Šiuo atveju reikia atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip paskatos pobūdis, jos svarba informatoriui ir valstybės išlaidos ją teikiant. Informatoriaus saugojimas pavojingose situacijose, kalinimo režimo palengvinimas ir visiškas arba dalinis atleidimas nuo bausmės pagal nacionalinę teisę taip pat yra laikomi nematerialiomis paskatomis.

Jei informatorius nederamai elgiasi, pavyzdžiui, nesilaiko susitarimo, tuo metu padaro nusikalstamą veiką, tyčia ar dėl neatsargumo teikia neteisingą informaciją, nusikalstamai nevykdo gautų nurodymų ar tyčia nesilaiko taktinių nurodymų, išmokos gali būti sumažintos, nutrauktos arba išieškotos atsižvelgiant į informatoriaus elgesio pavojingumą. Jei tokioje situacijoje gali būti paveiktos dvi ar daugiau Šengeno valstybių, atitinkamos nacionalinės institucijos turėtų kuo greičiau pateikti pranešimą apie tai („perspėjimą“).

Kompetentingos centrinės institucijos turėtų keistis informacija apie įvairių valstybių atlygio kriterijus